

Vizija računalniškega in informacijskega opismenjevanja

Vision of computer and information literacy

Tomaž Skulj
prof. dr. Vladislav Rajkovič
prof. dr. Vladimir Batagelj
mag. Borut Čampelj
prof. dr. Sašo Divjak

Povzetek

Prehajamo iz računalniške pismenosti v informacijsko pismenost.

Informacijsko opismenjevanje lahko zaokrožimo v tri področja: **izobraževanje** (usposobiti učitelje in učence za uporabo sodobne informacijske in komunikacijske tehnologije pri novi kakovosti poučevanja in učenja), **informatizacija šole** (informatizirati učne vsebine in metode dela, vzpostaviti računalniška omrežja na šoli, poenotiti računalniško programsko opremo, skrbeti za ustrezno opremljenost s sodobno računalniško in informacijsko opremo ter zagotoviti ustrezno organizacijsko strukturo celotnega sistema informatizacije šol), **raziskovalno in razvojno delo** (zagotoviti možnosti za raziskovalno in razvojno delo na področju uvajanja novih informacijskih tehnologij v vzgojo in izobraževanje). V sestavku so predstavljene strategije – vzvodi, ki ustvarjajo vzpodbudno okolje, ki omogoča razvejane dejavnosti informatizacije slovenskega izobraževanja.

Abstract:

ICT strategy is based on results Computer Literacy programme – "program Računalniško opismenjevanje (Ro)", 1994-2000. The goals are: **teacher training** (to qualify teachers and pupils for the use of information and communication technology in new quality of teaching and training), **informatization of school** (bring ICT deep in a curriculum, development and upgrade of local network with faster access to the Internet, standardization of basic and didactic software, taking care of suitable hardware and assuring organisational structure for the informatization of the whole school system, which includes human resources), **research and development** (to facilitate research and further development in the field of introducing new information technologies into education)

Ključne besede

računalniško opismenjevanje in informacijsko opismenjevanje, izobraževanje, informatizacija šol, didaktična programska oprema, informatizacija predmetov, raziskovanje in razvoj

Keywords:

computer and information literacy, teacher training, school informatization, didactic software, subject informatization, research and development

Izhodišča

Računalniško opismenjevanje prerašča v informacijsko opismenjevanje in začeto delo nadaljujemo na izkušnjah programa računalniškega in informacijskega opismenjevanja – Ro.

Preskok

Gradimo na višji ravni, ki povečuje kakovost poučevanja in učenja.

Prepričani smo, da je prav sedaj, ko Evropa išče nova pota pri poučevanju in učenju ob informacijsko-komunikacijski tehnologiji in imamo v Sloveniji dobre izkušnje, pravi trenutek, da **predstavimo in ponudimo** vizijo in ideje za učinkovite poti informatizacije Slovenskega izobraževanja.

Vizija narekuje "preskok" na višji nivo informatizacije, večja vlaganja v izobraževanje, informatizacijo vzgojno-izobraževalnih zavodov (omrežje, strojna oprema, programska oprema) ter raziskovalno in razvojno delo, poglobljenejše uvajanje poučevanja in učenja ob računalniški in informacijski tehnologiji in obširnejše izmenjave izkušenj.

Temeljne strategije – vzvodi informatizacije slovenskega izobraževanja so:

Omrežja in Slovensko izobraževalno omrežje

Za življenje in delovanje med seboj povezanih lokalnih in globalnih izobraževalnih omrežij je treba doseči cilje:

- zgraditi zmogljivo (gigabajtno) stalno 24–urno vsakodnevno povezavo vseh vzgojno–izobraževalnih zavodov na internet;
- objaviti vsako dejavnost, povezano s poučevanje in učenjem, na Slovenskem izobraževalnem omrežju (<http://sio.edus.si>) in Evropskem šolskem omrežju EUN Schoolnet (<http://www.eun.org>);
- vzpostaviti na internetu »virtualno vseučilišče« domačo in mednarodno izobraževalno ponudbo.

Informatizacija šole

Za življenje in delo informatiziranega vzgojno–izobraževalnega zavoda je treba zagotoviti naslednje cilje:

- sofinancirati informatizacijo šol z nakupom 60.000 multimedijskih mrežnih računalnikov s spremljajočo opremo;
- zagotoviti vzdrževanje ter vsako letno dopolnjevanje in nadgrajevanje opreme;
- zagotoviti in redno usposabljanje organizatorje informacijskih dejavnosti na vsakem vzgojno–izobraževalnem zavodu.

Izobraževanje

Za uporabo računalniške, informacijske in telekomunikacijske tehnologije pri poučevanju in učenju je treba doseči (in pogosto tudi preseči) naslednje cilje:

- izpopolnjevati in dopolnjevati znanja, spretnosti in navade pedagoškim delavcem (vsako leto 15.000 učiteljev);
- zagotoviti izpeljavo izobraževalnih delavnic, odprtih vrat in projektov na vsakem vzgojno–izobraževalnem zavodu;
- pripraviti in organizirati velike domače in mednarodne strokovne zборе za promocijo projektov in izmenjavo izkušenj;
- zagotoviti aktivno sodelovanje izvrstnih pedagoških delavcev na domačih in mednarodnih strokovnih zborih.

Raziskovanje in razvoj

Za ustvarjanje raziskovalnega in razvojnega okolja (valinica e-idej) in za uvajanje novosti na področju računalniških, informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij pri poučevanju in učenju je treba doseči naslednje cilje:

- ustanoviti (vsaj) 5 strateških razvojnih in raziskovalnih ter uvajalnih središč na fakultetah in šolah;
- izbrati in naročiti vsako leto 20 razvojnih projektov za izdelavo didaktične programske opreme in gradiv na internetu ter 100 manjših projektov za pripravo spletnih strani z didaktično vsebino;
- spremljati raziskovanje in razvoj v svetu ter soustvarjati v mednarodnih in bilateralnih strateških in razvojnih projektov.

Učitelji, učenci ter e-projekti

Za prodor, uveljavljanje in uporabo novih prijemov poučevanja in učenja je treba doseči naslednje cilje:

- ustvariti poučevalno in učno informacijsko okolje slehernega učitelja za razvoj, uvajanje in sodelovanje;
- ustvariti informacijsko učno okolje za učenca v formalnem izobraževalnem sistemu (šoli) in za slehernega državljana – učenca za vseživljensko izobraževanje v poljubnem okolju;
- sofinancirati in financirati nacionalni e-projekti (čas – Slovenska zgodovina, prostor geografija Slovenije, jezik – slovenski jezik in prevajanje, sobivanje v e-družbi, e-izobraževanje ter e- in ne-e-delo).

Strokovnjaki in denar

Za zagotavljanje strokovnega, razvojnega in uvajalnega dela strokovnjakov in za delovanje sistema informatiziranega slovenskega izobraževanja je treba doseči cilj:

- zagotoviti 30 strokovnjakov, zaposlenih za polni čas, in 200 za eno tretjino časa ter 10 milijard tolarjev (na leto).

Središča za informatizacijo slovenskega izobraževanja

Za nemoteno in ustvarjalno delovanje sistema informatiziranega slovenskega izobraževanja je treba doseči naslednji cilj:

- ustanoviti središča za pomoč pri delu na internetu in središča za organizacijo računalniškega in informacijskega opismenjevanja v vzgoji in izobraževanju.

Sklep

Informatizacija vzgoje in izobraževanja mora omogočiti nenehno računalniško in informacijsko izobraževanje učiteljev, izgradnjo prijaznega informacijskega in telekomunikacijskega učnega okolja učiteljev in učencev, razvoj novih e-prijemov, metod in oblik dela za poučevanje in učenje in igranje.

Vsi vzgojno–izobraževalni zavodi morajo biti priključeni na 24-urno, vsakodnevno stalno hitro povezavo na internet. Stik z internetom mora biti učinkovit, prijazen in poceni. Za to mora skrbeti nacionalno omrežje, ki je povezano s svetovnimi akademskimi omrežji.

Vsi državljani Slovenije, ki so sposobni, imajo željo in možnosti, morajo biti računalniško, informacijsko in telekomunikacijsko pismeni v prihodnjih treh letih. Kajti ustvariti moramo pogoje in okolje, da vsak slovenski dom lahko postane vedoželjna in izobraževalna hiša v globalni internetski vasi.

Literatura

- 1. Dejavnosti Programa Računalniško opismenjevanje – Ro**, revija Vzgoja in izobraževanje, Ljubljana 1999, št. 4.
- 2. Celovita informatizacija vzgojno izobraževalnega zavoda**, Zavod za šolstvo, program Ro, junij 1999.
- 3. Vizija računalniškega in informacijskega opismenjevanja**, javni predstavitvi mnenj “Informacijska družba kot izziv Sloveniji” v odboru za znanost Državnega zbora Republike Slovenije, 27. marec 2000, zbral in uredil Jaro Berce v knjižici in na CDROMu z enakim naslovom, Državni Zbor RS, Ljubljana, 2000.
- 4. eEvropa: Informacijska družba za vse** (za področje izobraževanja), Evropska komisija, Lizbona, junij 2000

Avtorji

prof. dr. Vladimir Batagelj, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za matematiko in fiziko, Ljubljana (vladimir.batagelj@uni-lj.si)

mag. Borut Čampelj, Zavod RS za šolstvo, Programska skupina Ro, Ljubljana (borut.campelj@guest.arnes.si)

prof. dr. Sašo Divjak, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Ljubljana (sasa.divjak@fri.uni-lj.si)

prof. dr. Vladislav Rajkovič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj in Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana (vladislav.rajkovic@ijs.si)

Tomaz Skulj, Zavod RS za šolstvo, Programska skupina Ro, Ljubljana (tomaz.skulj@guest.arnes.si)